

Sygn. akt III A Ua 1014/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Stanisława Kubica
Sędziowie:	SSA Barbara Pauter SSA Barbara Staśkiewicz (spr.)
Protokolant:	Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku F. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji F. O.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Opolu

z dnia 22 maja 2012 r. sygn. akt V U 1743/11

zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 13 lipca 2011 roku w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy F. O. prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 30 marca 2011 roku.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 maja 2012 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Opolu oddalił odwołanie wnioskodawcy F. O. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 13 lipca 2011 r. odmawiającej mu przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

Wnioskodawca, urodzony (...), wykazał okres składkowy i nieskładkowy - 25 lat, nie przystąpił do OFE i nie kontynuuje zatrudnienia. Organ rentowy decyzją z dnia 13 lipca 2011 r. odmówił wnioskodawcy emerytury, przy czym uznał mu 14 lat 1 miesiąc i 5 dni okresów pracy w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca w okresie od dnia 8 września 1969 r. do dnia 13 listopada 1971 r. pracował w (...) w S. na stanowisku ucznia w zawodzie kierowcy mechanika do dnia 31 sierpnia 1970 r., następnie od dnia 1 września 1970 r. do dnia 5 maja 1971 r. jako monter samochodowy, a od dnia 6 maja 1971 r. do dnia 13 listopada 1971 r. jako kierowca samochodu ciężarowego. Pismem z dnia 7 czerwca 2011 r. (...) w S. odmówił wnioskodawcy wydania świadectwa pracy w szczególnych warunkach. W okresie od dnia 25 lutego 1986 r. do dnia 4 grudnia 1986 r. wnioskodawca pracował w (...) SA w W. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 40 ton. Woził tłużeń, materiały budowlane i piach na pustynię przy budowie dróg i autostrad. (...) SA w W. odmówiła wnioskodawcy wydania świadectwa pracy w szczególnych warunkach z uwagi na brak w aktach osobowych informacji o kategorii pojazdów, których był użytkownikiem.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawcy jest nieuzasadnione.

Sąd Okręgowy wskazał, że charakter pracy wnioskodawcy w spornych okresach ustalał na podstawie akt osobowych z (...) w S., akt osobowych z (...) SA w W. oraz zeznań świadków. Twierdzenia wnioskodawcy, iż w okresie od dnia 1 września 1970 r. do dnia 28 lutego 1971 r. pracował jako monter w kanale naprawczym nie znalazły potwierdzenia w aktach osobowych. Odnośnie budowy eksportowej w Iraku, to świadkowie: K. S. i A. Z. zeznali, iż wnioskodawca pracował jako kierowca samochodów ciężarowych powyżej 40 ton. Jednak nawet zaliczenie wnioskodawcy powyższego okresu daje mu łącznie 14 lat 10 miesięcy i 13 dni okresów pracy w szczególnych warunkach, co oznacza, że nadal nie spełnia warunku 15 lat pracy w szczególnych warunkach i tym samym nie przysługuje mu prawo do emerytury. Z tego względu Sąd Okręgowy oddalił odwołanie wnioskodawcy.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył wnioskodawca, zarzucając mu błędną ocenę materiału dowodowego, przez przyjęcie, że w okresie od dnia 1 marca 1971 r. do dnia 5 maja 1971 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie mu emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest zasadna, jednak z innych przyczyn niż wskazane w apelacji.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, czyli 1 stycznia 1999 r., osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn (pkt. 1) oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (pkt. 2). Z kolei po myśli ust. 2 tego przepisu emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Zgodnie z art. 32 powyższej ustawy w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze ubezpieczonemu urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), będącym pracownikiem, o którym mowa w ust. 2-3, zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura, jeżeli osiągnął wiek emerytalny (60 lat) oraz posiada 25-letni okres zatrudnienia, a w tym co najmniej 15 lat okresów pracy w warunkach szczególnych.

Poza sporem jest, że wnioskodawca spełnia przesłanki dotyczące wieku, ogólnego stażu ubezpieczenia emerytalnego, nieprzystąpienia do OFE i rozwiązania stosunku pracy. Bezspornym jest również, że wykazał 14 lat 1 miesiąc i 5 dni okresów pracy w szczególnych warunkach.

Natomiast sporna kwestia sprowadzała się do ustalenia, czy wnioskodawca spełnia warunek 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jak wynika z akt sprawy wnioskodawca w okresie od dnia 1 lutego 1972 r. do dnia 31 lipca 1988 r. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. Oddział w K., przy czym od dnia 1 lutego 1972 r. do dnia 1 stycznia 1974 r. był zatrudniony jako kierowca towarowy, wykonując pracę kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, a od dnia 2 stycznia 1974 r. do dnia 31 lipca 1988 r. pracował jako kierowca autobusu o dopuszczalnej liczbie miejsc siedzących powyżej 15 osób.

Organ rentowy uwzględnił powyższy okres zatrudnienia wnioskodawcy do okresów pracy w szczególnych warunkach, przy czym wyłączył z niego okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od dnia 25 kwietnia 1975 r. do dnia 2 maja 1977 r. i okres urlopu bezpłatnego od dnia 25 lutego 1986 r. do dnia 22 stycznia 1987 r., podczas którego wnioskodawca pracował na budowie eksportowej. Sąd Okręgowy również nie uwzględnił wnioskodawcy okresu zasadniczej służby wojskowej do okresów pracy w szczególnych warunkach i wskazał, że wnioskodawca nie posiada 15 lat pracy w szczególnych warunkach i tym samym nie przysługuje mu prawo do emerytury.

Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska Sądu I instancji.

Należy rozważyć, czy okres zasadniczej służby wojskowej wnioskodawcy zatrudnionego przed powołaniem do tej służby, jako kierowcy autobusu i po zakończeniu służby podjęcie ponownie zatrudnienia (w tym samym zakładzie pracy) jako kierowca autobusu, podlega zaliczeniu do okresów pracy w szczególnych warunkach.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że stan faktyczny zrealizowany przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, pociągający za sobą dany skutek prawny, należy oceniać według dotychczasowych przepisów. Tak więc dla kwalifikacji okresu zasadniczej służby wojskowej, jako okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, należy stosować regulacje prawne obowiązujące w okresie odbywania tej służby.

Zgodnie z obowiązującym wówczas przepisem art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220) czas odbywania zasadniczej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Przy czym warunkiem wliczenia służby wojskowej do okresu zatrudnienia jest zachowanie terminów, o których mowa w art. 106 ust. 1 lub w art. 107 ust. 1 (ust. 3). Z kolei po myśli art. 106 ust. 1 powyższej ustawy zakład pracy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej, jest obowiązany zatrudnić go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia. Niezachowanie tego terminu powoduje wygaśnięcie stosunku pracy, chyba że niezachowanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracownika.

Zatem z cytowanych wyżej przepisów jasno wynika, że przerwa w wykonywaniu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wywołaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej zalicza się - z zachowaniem ciągłości pracy - do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Okres zasadniczej służby wojskowej jest więc okresem pracy na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do służby, a poborowy odbywający służbę uważany jest za pracownika.

Na gruncie § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który stanowi, iż okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, pojęcia „pracownik”, „stosunek pracy”, czy „zatrudnienie” nie mogą być interpretowane inaczej, niż oznacza je Kodeks

pracy. Sumowanie się kolejnych okresów ubezpieczenia, uznawanych za takie w czasie ich realizacji, stwarza staż, którego uzyskanie uzasadnia oczekiwanie przyszłych świadczeń. Oczekiwanie to powinno korzystać z ochrony i taką funkcję spełnia odwołanie się w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do regulacji obowiązujących przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, powodujące utrwalenie sytuacji sprzed dnia 1 stycznia 1999 r. bez wprowadzania innego sposobu wyliczenia stażu ubezpieczenia.

Słuszność powyższych rozważań znajduje potwierdzenie w ugruntowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego w powyższym zakresie (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2012 r., I UK 399/11, z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09, z dnia 13 lipca 2011 r., I UK 12/11).

Tak więc należy stwierdzić, że skoro wnioskodawca przed rozpoczęciem służby wojskowej wykonywał pracę kierowcy autobusu w (...) sp. z o.o. Oddział w K., a więc pracę w szczególnych warunkach, i następnie po odbyciu służby wojskowej we wskazanym wyżej terminie, to jest w terminie 30 dni, ponownie podjął zatrudnienie, jako kierowca autobusu w powyższym zakładzie, to okres czynnej służby wojskowej podlega zaliczeniu do jego okresów pracy w szczególnych warunkach. Zatem po doliczeniu okresu tej służby, czyli 2 lat i 7 dni, do uznanych przez organ rentowy okresów pracy w szczególnych warunkach, wnioskodawca posiada 15 lat pracy w szczególnych warunkach i tym samym spełnia wszystkie warunki do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 zmienił zaskarżony wyrok i decyzję organu rentowego z dnia 13 lipca 2011 r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 30 marca 2011 r.